

Risicocommunicatie in Twente

Autorisatie

OPSTELLERS:

Sival-Roelvink, Myrte

Versiegegevens

VERSIE:

DATUM:

1   24-10-2016

2   08-11-2016

Enschede, 24-10-2016

Versie 2

© 2016, Veiligheidsregio Twente, Enschede, auteursrechten voorbehouden.

Overname van dit rapport (of gedeelten daarvan) is toegestaan, mits de bron wordt vermeld.

Inhoud

Samenvatting.....	4
Inleiding	6
1. Enkele begrippen.....	7
Wet veiligheidsregio's.....	7
Risicocommunicatie en crisiscommunicatie	7
2. Zelfredzaamheid	8
Waarom zelfredzaamheid bevorderen?	8
Modern noaberschap	9
3. Wat willen inwoners van Twente?	11
4. Wat willen de Twentse gemeenten?	12
Twentebrede kernboodschappen.....	12
Timing	12
Campagnematig te werk	13
Spoorveiligheid.....	13
Verminderd zelfredzame ouderen	14
Evenementen	14
Campings/ bungalowparken.....	14
Verantwoordelijkheid.....	15
Periodiek overleg	15
5. Landelijke en regionale initiatieven	16
6. Risicoprofiel Twente.....	18
7. De rolverdeling.....	20
Bijlage 1 Schematische weergave risicocommunicatie in Twente.....	22
Bijlage 2 Planning risicocommunicatie in Twente.....	23
Bijlage 3 Begroting	24
Bijlage 4 Samenvatting resultaten Veiligheidsmonitor 2015.....	25
Bijlage 5 Inventarisatie gemeenten	27

Samenvatting

Met dit plan Risicocommunicatie In Twente geeft Veiligheidsregio Twente uitvoering aan de aan haar wettelijk opgedragen taak om de bevolking te informeren over rampen en crises die de regio kunnen treffen.

Wij gaan er vanuit dat risicocommunicatie tweerichtingsverkeer veronderstelt. Risicocommunicatie is meer dan campagne voeren en de samenleving bestoken met boodschappen. We denken en handelen vanuit de samenleving, door aan te sluiten bij wensen en behoeften en in te spelen op wat er leeft onder inwoners en op initiatieven van inwoners. Speerpunt hierbij is zelfredzaamheid. Innovatieve middelen en ontwikkelingen als app's, games en sociale innovatie zijn hierbij belangrijke hulpmiddelen.

Zelfredzaamheid kan betrekking hebben op een individu, die zichzelf goed voorbereidt op mogelijke crises en noodsituaties en ten tijde van deze situaties adequaat kan handelen om zichzelf in veiligheid te brengen, of schade te voorkomen of te beperken. Door de vergrijzing en het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen en psychisch kwetsbaren, krijgt onze maatschappij steeds meer te maken met meer mensen die zich minder goed kunnen redden bij een calamiteit. Daarom is er ook altijd een appèl op inwoners om aan mensen in de omgeving te denken.

Aan de basis van het beleid van Veiligheidsregio Twente staan de aanwezige risico's in en rondom Twente. Daartoe stelt de VRT een regionaal risicoprofiel op. In het regionaal risicoprofiel Twente zijn alle mogelijke risico's uitgewerkt en geprioriteerd. Middels risicocommunicatie wordt aan deze risico's aandacht besteed. Ook zijn er landelijke en regionale onderwerpen die al op de risicocommunicatie-agenda staan. Zo is de communicatie over de distributie van jodiumtabletten een thema, draait het project 'risicocommunicatie bij Brzo bedrijven' en zijn er enkele app's in ontwikkeling.

Naast deze lopende onderwerpen en projecten is er in de maanden april t/m juni met de veertien Twentse gemeenten gesproken over de wensen en behoeften met betrekking tot risicocommunicatie. Onder andere deze gesprekken hebben gediend als input voor dit plan. De volgende speerpunten kwamen naar voren:

1. Gemeenten hebben behoefte aan kernboodschappen over risicovolle situaties, die ze kunnen gebruiken om inwoners voor te bereiden en handelingsperspectief te bieden. Van de meest voorkomende risico's formuleren we kernboodschappen. Van deze kernboodschappen wordt content gecreëerd. Deze content stellen we op relevante momenten actief beschikbaar aan gemeenten.
2. In de gemeenten Almelo, Hengelo, Borne, Rijssen/Holtten, Oldenzaal, Hof van Twente, Losser en Wierden is spoorveiligheid een onderwerp dat in meerdere of mindere mate speelt onder de bevolking. We ontwikkelen een Twente brede aanpak voor risicocommunicatie met omwonenden wat betreft spoorveiligheid, waarbij het stimuleren van zelfredzaamheid uitgangspunt is.
3. Het aantal verminderd zelfredzame ouderen die zelfstandig thuis wonen stijgt de komende jaren fors. Een aantal gemeenten heeft aangegeven zich hier zorgen over te maken. Er wordt al veel gedaan in Twente in relatie tot deze doelgroep. We onderzoeken welke initiatieven er op het gebied van risicocommunicatie zijn en bepalen hoe we hier in Twente verder vorm aan geven.

4. Vierde punt betreft evenementen. Centrale vraag hierbij is: “Hoe kunnen we ervoor zorgen dat bezoekers van evenementen zich meer verantwoordelijk voelen voor eigen en andermans veiligheid?” We onderzoeken hoe we het risicobewustzijn en -perceptie van bezoekers aan evenementen kunnen beïnvloeden, ontwikkelen een plan van aanpak en gaan verder met enkele initiatieven.

5. In Twente zijn veel campings. Communicatie over natuurbranden en risicovol weer bij campings en parken is een onderwerp waar enkele gemeenten aandacht aan willen besteden. Brandweer Twente heeft hier aandacht voor en in Gelderland bestaan hiervoor verscheidene projecten. We inventariseren wat er in Gelderland gebeurt op het gebied van risicocommunicatie bij campings. Vervolgens bepalen we of we aanvullende interventies inzetten.

Dit is geen statisch document. Nieuwe initiatieven en inzichten kunnen onze visie en speerpunten beïnvloeden.

Inleiding

Met dit plan Risicocommunicatie Twente geeft Veiligheidsregio Twente uitvoering aan de aan haar wettelijk opgedragen taak om de bevolking te informeren over rampen en crises die de regio kunnen treffen.

Het domein risicocommunicatie is uiteraard niet nieuw voor Veiligheidsregio Twente. De afgelopen jaren is er veel gedaan in Twente op het gebied van risicocommunicatie. Allereerst is een visie op risicocommunicatie en een strategie ontwikkeld en beschreven. Contacten binnen de gemeenten zijn gelegd, evenals contacten met andere stakeholders in het land. Door een aantal vooruitstrevende projecten staat Veiligheidsregio Twente landelijk bekend als innovatieve partner op het gebied van risicocommunicatie. Denk aan de Risk Factory of het project 'spoorveiligheid en risicocommunicatie in Borne'. Onlangs heeft de VRT samen met de UT een spoorveiligheidsgame ontwikkeld. Uit onderzoek blijkt dit een effectief middel te zijn om de zelfredzaamheid van burgers te vergroten, bij een incident met een trein met gevaarlijke stoffen. Ook op het gebied van sociale veiligheid is er geïnvesteerd in risicocommunicatie. Oftewel, er ligt een stevige fundering, waarop doorgebouwd kan worden.

Risicocommunicatie zit verweven in veel activiteiten en taken die de VRT uitvoert. Bijvoorbeeld in de advisering fysieke veiligheid, evenementenadviesing of projecten Brandveilig leven. In dit document worden niet al deze activiteiten en verantwoordelijkheden benoemd. Wel komen alle onderwerpen aan bod waar we de komende periode extra aandacht aan besteden.

De Twentse ambitie

De Wet Veiligheidsregio's heeft het uitsluitend over 'informatie verstrekken'. Maar met alleen informatie verstrekken zijn we er niet. Onze ambitie reikt verder. Risicocommunicatie veronderstelt tweerichtingsverkeer. Om deze ambitie te verwezenlijken richten we ons op de zelfredzaamheid van burgers en nemen we de behoeften en wensen van burgers op het gebied van risicocommunicatie mede als uitgangspunt.

De rol van gemeenten op het gebied van risicocommunicatie is essentieel en onmisbaar. Dus zijn de Twentse gemeenten bij het opstellen van dit plan actief betrokken. Hierbij is gestart met een inventarisatieronde bij alle gemeenten. Deze inventarisatie is de basis van de invulling van risicocommunicatie in Twente. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de inventarisatieronde toegelicht.

We kiezen voor een Twentse krachtenbundeling op het gebied van risicocommunicatie. Dit biedt verschillende voordelen. We brengen regionale risicothema's gezamenlijk en eenduidig onder de aandacht, wat bijdraagt aan de herkenbaarheid en kracht van de communicatie. Ook komt dit de kwaliteit en effectiviteit van de te ontwikkelen en in te zetten risicocommunicatie ten goede.

1. Enkele begrippen

In dit hoofdstuk vind je kort de wettelijke opdracht en een uitleg van enkele begrippen.

Wet veiligheidsregio's

In de Wet Veiligheidsregio's hebben zowel gemeenten als de Veiligheidsregio's taken op het gebied van het informeren over risico's. De term risicocommunicatie als zodanig staat niet in de wet. In artikel 46 staat: *Het bestuur van de Veiligheidsregio draagt er zorg voor dat de bevolking informatie wordt verschaft over de rampen en de crises die de regio kunnen treffen, over de maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming en bestrijding of beheersing hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn.*

Risicocommunicatie en crisiscommunicatie

Onder risicocommunicatie verstaan we de communicatie over risico's die een ramp of crisis kunnen veroorzaken, over de maatregelen die de overheid heeft getroffen ter voorkoming en bestrijding ervan en over de door de bevolking te volgen gedragslijn. Risicocommunicatie maakt deel uit van risicobeheersing en gaat daarmee vooraf aan de crisisbeheersing. Het draagt bij aan de zelfredzaamheid van de bevolking. Risico- en crisiscommunicatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Bij crisiscommunicatie is er daadwerkelijk sprake van een ramp of crisis en gaat het over de gevolgen van die ramp of crisis, over de gevaren en handelingsperspectieven die op dat moment aan de orde zijn. De zorg voor veiligheid wint aan kracht, wanneer de informatie over een ramp of crisis al onderwerp is (geweest) van risicocommunicatie en niet voor het eerst wordt verstrekt wanneer de ramp of crisis zich voordoet. Doeltreffende risicocommunicatie helpt de effectiviteit van crisiscommunicatie te vergroten. Het is dan ook van belang dat communicatieboodschappen in beide fasen goed op elkaar aansluiten.

Risicocommunicatie is geen eenrichtingsverkeer, maar een interactief proces tussen overheden en inwoners. Hierbij zijn het veiligheidsbeleid enerzijds en de wensen en behoeften van het publiek anderzijds de belangrijkste uitgangspunten voor risicocommunicatie activiteiten. Het veiligheidsbeleid van gemeenten en VRT geeft richting aan de onderwerpen waarover gecommuniceerd kan worden. Tegelijkertijd is inzicht in de behoeften en gevoelens van de bevolking noodzakelijk om relevante risico-informatie aan te kunnen bieden die ook daadwerkelijk gebruikt wordt. Om een beeld te krijgen hoe de Twentse bevolking tegen veiligheidsrisico's aankijkt en hoe de communicatie het best vormgegeven kan worden, wordt structureel een (eenvoudige) vorm van publieksonderzoek uitgevoerd (Veiligheidsmonitor). In bijlage 4 is een samenvatting weergegeven van de resultaten van de Veiligheidsmonitor 2015.

Inwoners zijn niet slechts ontvangers van risico-informatie, maar ook producenten. Deze interactie vraagt om een dynamische aanpak van risicocommunicatie, waarbij ontwikkelingen en behoeften in de samenleving het uitgangspunt zijn. Daarnaast richt risicocommunicatie zich op de gedeelde verantwoordelijkheid van zowel overheid als burgers voor een veiliger samenleving, met *zelfredzaamheid* als rode draad.

2. Zelfredzaamheid

Er zijn in het land verschillende definities van redzaamheid, zelfredzaamheid en samenredzaamheid in omloop. De VRT hanteert enkel de definitie zelfredzaamheid. Hieronder verstaat zij:

“Zelfredzaamheid omvat de vermogens en handelingen van inwoners om zichzelf en anderen te helpen in voorbereiding op, tijdens en na crises, waar nodig en mogelijk gefaciliteerd door de overheid” (Veiligheidsberaad, 2011).

Het voorkomen en beheersen van incidenten houdt in dat enerzijds sprake is van preventief handelen, ofwel het zo veel mogelijk voorkomen van gevaarlijke situaties, en anderzijds van handelingen tijdens of direct na een dreiging, crisis of noodsituatie. In deze definitie is aandacht voor de rolverdeling tussen overheid en inwoners, die inhoudt dat de overheid inwoners helpt bij het zich voorbereiden op of handelen tijdens crisis. Tenslotte is in deze omschrijving aandacht voor de vermogens om jezelf te helpen, maar ook om anderen te helpen.

Waarom zelfredzaamheid bevorderen?

Er is een aantal redenen te benoemen om te werken aan zelfredzaamheid. Zelf gekozen oplossingen zijn werkzamer en bestendiger dan door de overheid of hulpdiensten aangereikte oplossingen. Op den duur maakt dit de samenleving als geheel sterker en weerbaarder. Ten tweede kan de overheid niet altijd op elk moment de veiligheid van iedereen waarborgen, bijvoorbeeld door beperkte capaciteit en opstarttijd. Mensen zijn dus voor een bepaalde tijd op zichzelf aangewezen. Ten derde kan de overheid niet altijd overal onveilige situaties voorkomen en meekijken over de schouder van inwoners. Dat is iets wat inwoners vooral zelf kunnen doen.

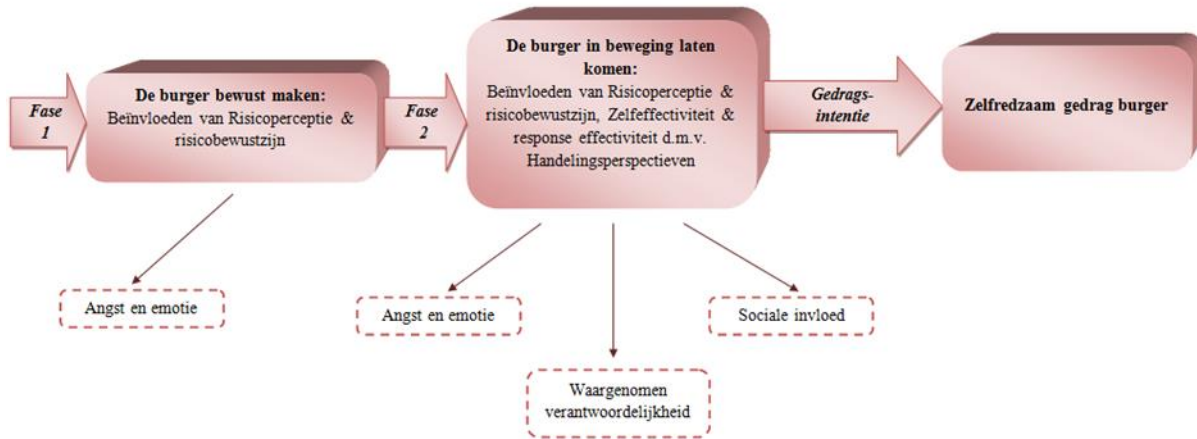
Inwoners die zelf zorgen voor veiligheid zijn daarom een belangrijk en waardevol veiligheidspotentieel. Zelfredzame inwoners moeten daarom in staat worden gesteld om hun eigen weg te gaan en wanneer dat nodig is, moeten zij daarin gefaciliteerd en gestimuleerd worden. Uitgaande van het feit dat veiligheid met elkaar wordt gecreëerd – en dus niet alleen door de overheid – moeten inwoners, maatschappelijke organisaties en de overheid samenwerken, waarbij het bevorderen van zelfredzaamheid een belangrijke sleutel is.

Uit onderzoeken blijkt dat de Nederlandse bevolking ook bereid is om *iets* te doen. Recente ervaringen leren ons dat inwoners, zowel individueel als in groepsverband, veelal zelfredzaam zijn bij een (dreigende) noodsituatie. Buurtbewoners die een WhatsAppgroep hebben i.v.m. een reeks inbraken of brandstichtingen, omstanders die slachtoffers reanimeren, voorbijgangers die het verkeer regelen of initiatieven om hulp aan te bieden bij de opvang van vluchtelingen; het zijn slechts enkele voorbeelden. Daarnaast groeit het besef dat tijdens een crisis op verschillende manieren kan worden samengewerkt tussen inwoners, organisaties en professionele hulpdiensten. Dit impliceert, dat een effectieve samenwerking tussen burgers onderling, maar ook tussen inwoners en hulpdiensten, een bijdrage kan leveren aan de veiligheid en het beperken van schade en slachtoffers bij incidenten en crises.

Het toekennen van verantwoordelijkheid aan de maatschappij vraagt en betekent wel het een en ander. Het vraagt van inwoners onder andere een bepaalde mate van risicobesef (welke risico's bedreigen mij?). Ook gaat het om wilskracht van inwoners om zelf te zorgen voor veiligheid (wil ik werken aan de veiligheid

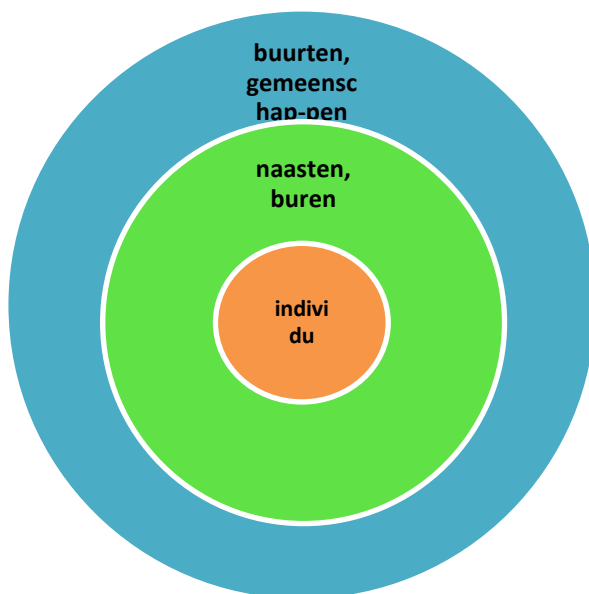
van zichzelf en anderen?), de kennis die ze daarvoor nodig hebben (wat kan ik doen?) en bijbehorende vaardigheden en vermogens (kan ik dat ook doen?). In onderstaand figuur is schematisch weergegeven welke aspecten een rol spelen bij zelfredzaamheid.

Het gaat erom dat inwoners vanuit hun eigen belang geïnteresseerd en gemotiveerd raken om te werken aan veiligheid voor zichzelf en anderen. De overheid vervult hierin een ondersteunende en aanjagende rol, maar neemt het niet van mensen over.

Modern noaberschap

Zelfredzaamheid kan betrekking hebben op een individu, die zichzelf goed voorbereidt op mogelijke crises en noodsituaties en ten tijde van deze situaties adequaat kan handelen om zichzelf in veiligheid te brengen of schade te voorkomen of te beperken. Daarnaast is er ook altijd een appèl op inwoners om aan mensen in de omgeving te denken, die zichzelf minder goed kunnen redden. Minder zelfredzame inwoners kunnen hulp ontvangen van bijvoorbeeld naasten of burens (1e sociale schil). Anderzijds kun je ook aan een grotere sociale kring denken, zoals gemeenschappen, buurten of een groep mensen (2^e sociale schil).

De tweede schil betreft delen van de sociale omgeving die effecten en schade beperken, door elkaar te helpen en activiteiten te organiseren. We zien een groeiend aantal initiatieven op dit gebied, bijvoorbeeld WhatsAppgroepen in buurten, buurtwachten, etc. Het is belangrijk hier toenemende aandacht voor te hebben, gezien de maatschappelijke ontwikkelingen als vergrijzing en langer thuiswonende ouderen of psychisch kwetsbaren. Om de effecten van een incident of crisis te beperken, is samenwerking met bestaande of nieuwe netwerken in de samenleving onontbeerlijk. Voor risicocommunicatie is de vraag relevant hoe deze initiatieven gestimuleerd of benut kunnen worden en bij welke initiatieven het belangrijk is aan te sluiten. Invulling geven aan 'modern noaberschap' is een belangrijk aandachtspunt.

Ook samenwerking ten tijde van een crisis, met spontaan helpende omstanders, maakt hier onderdeel vanuit. Dit vraagt wat van de overheid. Waar deze jarenlang inwoners heeft gezien als slachtoffer, probleemveroorzaker en probleemhebber, worden inwoners nu een belangrijke partner. Deze zienswijze veronderstelt een zekere mate van gelijkwaardige (voor zover dit mogelijk is), samenwerking en vraagt een andere houding (cultuur) van professionals.

3. Wat willen inwoners van Twente?

Inwoners kunnen zich op allerlei manieren voorbereiden op risico's. Hierbij valt te denken aan het in huis halen van nuttige spullen tijdens langdurige stroomuitval, het nadenken over vluchtroutes, het aanleren van ehbo-vaardigheden, etc. We kunnen investeren in het communiceren over allerlei mogelijke risico's en inwoners motiveren om zich voor te bereiden op een verscheidenheid aan situaties. Maar we weten dat veel mensen dit niet of slechts in beperkte mate doen. We weten dat inwoners zich alleen voorbereiden op risico's wanneer zij denken dat zij in alle redelijkheid daadwerkelijk slachtoffer kunnen worden of schade kunnen ondervinden, vinden dat zij zelf effectieve voorbereidingsmaatregelen kunnen treffen en ook vinden dat zij daarin een taak en rol hebben. Het is dus belangrijk om hierbij aan te sluiten.

Uit de Integrale Veiligheidsmonitor 2015 blijkt dat inwoners hoofdzakelijk informatie willen ontvangen over risico's in hun directe omgeving (zie bijlage 4).

Risicocommunicatie is meer dan campagne voeren en de samenleving bestoken met boodschappen. We moeten vanuit die samenleving denken en handelen. Sowieso door aan te sluiten bij wensen en behoeften en in te spelen op wat er leeft onder mensen. Maar ook door samen te werken met netwerken in de samenleving die bij de risicocommunicatie een rol kunnen spelen. Denk bijvoorbeeld aan de WhatsAppgroepen in buurten, of de App Next Door, waarbij het interessant zou zijn uit te zoeken of en hoe het mogelijk is hierbij aan te sluiten. Of denk aan samenwerking met het ROC van Twente, een scholengemeenschap met 17.000 studenten vanaf 16 jaar, verspreid over 26 Twentse locaties.

Om de kracht van de samenleving te benutten, is een eerste stap een actieve houding aan te nemen door te monitoren welke ontwikkelingen en opinies er zijn en hierop in te spelen.

4. Wat willen de Twentse gemeenten?

De gemeenten zouden in veel gevallen hoofdrolspeler moeten zijn op het gebied van risicocommunicatie. Van alle overheden staan zij het dichtst bij hun inwoners. Gemeenten beschikken over belangrijke contacten en kanalen om doelgericht en effectief te communiceren. Ook kunnen zij hun communicatie een eventueel gewenste 'couleur locale' meegeven. Dit is vooral belangrijk wanneer het risico's of gevaren betreft die hun oorsprong vinden in binnen de gemeente gelegen objecten of te maken hebben met gebeurtenissen die zich binnen een gemeente afspelen. Ook zijn gemeenten het beste in staat om inzicht te creëren in de behoeften van inwoners m.b.t. risicocommunicatie.

In april t/m juni 2016 vond er een inventarisatieronde plaats bij de 14 Twentse gemeenten. Bij iedere gemeente is gesproken met AOV-ers en/of communicatieadviseurs, waarbij de wensen en behoeften op het gebied van risicocommunicatie zijn geïnventariseerd. In dit hoofdstuk vind je de resultaten van deze gesprekken. In bijlage 5 vind je per gemeente de conclusies van het gesprek.

Twentebrede kernboodschappen

Dat bij een asbestbrand in Almelo hetzelfde handelingsperspectief wordt geboden als bij een asbestbrand in Borne lijkt voor zich te spreken, maar is niet altijd het geval. Dat *voor* het losbarsten van noodweer een kernboodschap wordt gecommuniceerd die in lijn is met de boodschap *tijdens* het noodweer lijkt ook logisch, maar gebeurt niet altijd.

Alle gemeenten hebben behoefte aan kernboodschappen, die gemeenten kunnen communiceren voor en ten tijde van een incident en over risicovolle situaties. Hierbij gaat het met name om situaties waarvan de kans groot is dat ze voor gaan komen. Bijvoorbeeld risicovol weer of uitval van Nutsvoorzieningen.

Het vooraf formuleren van kernboodschappen is praktisch, omdat het wiel dan niet steeds opnieuw uitgevonden hoeft te worden. Daarnaast is het nuttig, omdat je hiermee een afspraak maakt met elkaar om in Twente over bepaalde situaties dezelfde of aansluitende boodschappen te verspreiden, in zowel risico- als crisiscommunicatie. De communicatie over risico's wordt herkenbaar en hoogstwaarschijnlijk effectiever. Tenslotte kun je met vooraf geformuleerde kernboodschappen snel en proactief inspelen op (mogelijk) risicovolle gebeurtenissen.

De GGD en de brandweer communiceren ook over thema's met betrekking tot veiligheid. Soms doen zij dit via gemeenten, soms vanuit zichzelf. Enkele Twentse gemeenten vragen om het samenvoegen van deze communicatie, zonder afbreuk te doen aan de afzender. De GGD, Brandweer en de VRT zijn onlangs gestart met een bundeling van deze boodschappen.

In het landelijk netwerk risicocommunicatie wordt ook geïnvesteerd in het formuleren van risicocommunicatie kernboodschappen voor alle prioritaire risico's. Veiligheidsregio Twente is hier nauw bij betrokken.

Timing

Een goede timing van risicocommunicatie is essentieel. De meeste inwoners zijn (gelukkig) niet dagelijks met risico's bezig. Hoe krijg je hen toch zover open te staan voor risicocommunicatie? Allereerst blijkt dat wanneer er ergens een incident plaatsvindt, inwoners elders meer ontvankelijk zijn voor

risicocommunicatie. Bijvoorbeeld, bij een natuurbrand in Gelderland zijn inwoners in Twente ook meer geïnteresseerd in wat ze zouden kunnen doen bij een natuurbrand.

Er zijn ook 'momenten voor risicocommunicatie' waarop we kunnen voorsorteren. Zoals provinciebrede en regio-specifieke gebeurtenissen, waarvan we weten dat ze op enig moment plaatsvinden. Daarvan stellen we een kalender op, zodat we onze risicocommunicatie kunnen voorbereiden en proactief kunnen inzetten. Tenslotte, wanneer burgers veranderingen op het gebied van risico's en gevaren ervaren, is dat een goed moment voor risicocommunicatie. Neem bijvoorbeeld de discussie over de toename van het vervoer over het spoor van gevaarlijke stoffen. Maar ook keerpunten in iemands leven kunnen zo'n moment zijn. Zo staan mannen die binnenkort vader worden meer open voor boodschappen over veiligheid in en om het huis.

Campagnematig te werk

Door kenboodschappen vooraf te formuleren en commitment te hebben van alle Twentse gemeenten, is het mogelijk Twentebreed op hetzelfde moment op dezelfde wijze te communiceren met burgers over dezelfde risico's. Dit maakt een krachtige campagnematige aanpak mogelijk.

Actie

Van de meest voorkomende risico's formuleren we kernboodschappen. Het betreft risico's op het gebied van gezondheid (GGD) brand (Brandweer), fysieke en sociale veiligheid (VRT). Dit gebeurt in afstemming met crisiscommunicatie, IVZ, Brandweer, GGD en gemeenten.

Van deze kernboodschappen wordt content gecreëerd (filmpjes, plaatjes, tekst).

Zelfredzaamheid en handelingsperspectief is hierbij altijd de essentie. Deze content stellen we middels een kennisbank beschikbaar aan gemeenten en versturen we, wanneer het mogelijk gaat spelen, actief naar gemeenten. Gemeenten verspreiden deze boodschappen via eigen kanalen. Bij incidenten in het land faciliteert de VRT de gemeenten met kernboodschappen, waardoor gemeenten direct in kunnen spelen op de actualiteit.

In crisissituaties worden dezelfde of goed aansluitende boodschappen gehanteerd.

Op deze wijze bereiken we inwoners van Twente optimaal op het juiste moment, met de juiste boodschap, op dezelfde wijze.

Spoorveiligheid

In de gemeenten Almelo, Hengelo, Borne, Oldenzaal, Hof van Twente, Rijssen/Holtten, Losser en Wierden is spoorveiligheid een onderwerp dat in meerdere of mindere mate speelt bij de bevolking. In 2014 heeft in Borne de pilot spoorveiligheid gedraaid, met groot succes. De bevolking van Borne heeft behoefte aan een vervolg. In Delden en Goor loopt het spoor dwars door woonwijken en leeft het onderwerp onder de mensen die dicht bij het spoor wonen. In Wierden en Losser staat het wel op de agenda van de gemeente, maar is het voor omwonenden geen groot thema. In Hengelo en Rijssen/Holtten leeft het ook onder de bevolking. In Oldenzaal en Almelo tenslotte, speelt het niet zichtbaar onder de bevolking, maar willen beide gemeenten er wel aandacht aan besteden.

Actie

We ontwikkelen een Twentebrede aanpak voor risicocommunicatie met omwonenden wat betreft spoorveiligheid. De pilot in Borne is hierbij richtlijn. Hierbij kan de intensiviteit per gemeente verschillen, afhankelijk van de behoefte. De innovatieve spoorveiligheidsgame, ontwikkeld door de UT/VRT, wordt hierbij ingezet.

Verminderd zelfredzame ouderen

Nederland telde begin 2015 3 miljoen 65-plussers, waarvan 0.7 miljoen 80-plussers. Dit aantal stijgt de komende jaren enorm. In 2040 leven er 4.7 miljoen 65-plussers in Nederland (26% van de totale bevolking), waaronder 2 miljoen 80-plussers (CBS). Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat de groep kwetsbare ouderen in Nederland de komende jaren sterk toeneemt van 750.000 tot 1 miljoen in 2025. Daarnaast blijven ouderen langer zelfstandig thuis wonen. Veel ouderen kunnen zich prima redden, maar het aantal verminderd zelfredzame ouderen die zelfstandig thuis wonen stijgt de komende jaren fors. Enkele gemeenten hebben aangegeven zich hier zorgen over te maken. In sommige gemeenten wordt al veel geïnvesteerd in projecten en initiatieven om verminderd zelfredzame ouderen te ondersteunen bij het zelfstandig thuis wonen. Ook vanuit de VRT en haar partners zijn er verscheidene initiatieven om de veiligheid van thuiswonende ouderen te vergroten.

Actie

We onderzoeken welke initiatieven er al in Twente zijn m.b.t. risicocommunicatie richting verminderd zelfredzame ouderen. Vervolgens bepalen we hoe we hier in Twente verder vorm aan geven.

Evenementen

In Oldenzaal, Haaksbergen en Rijssen/Holten werd het onderwerp 'evenementen' expliciet benoemd. Centrale vraag hierbij is: Hoe kunnen we ervoor zorgen dat bezoekers van evenementen zich meer verantwoordelijk voelen voor eigen en andermans veiligheid? Verantwoordelijkheid nemen voor eigen veiligheid start met risicoperceptie en risicobewustzijn. De vraag is dus allereerst hoe we de risicoperceptie en het risicobewustzijn van bezoekers van evenementen kunnen beïnvloeden.

Actie

We onderzoeken welke initiatieven er al in het land zijn m.b.t. risicocommunicatie bij evenementen. We onderzoeken hoe we het risicobewustzijn en -perceptie van bezoekers aan evenementen kunnen beïnvloeden, met als doel hiervoor een plan van aanpak te ontwikkelen. We starten alvast met enkele initiatieven.

Campings/ bungalowparken

In Twente zijn veel campings, bijvoorbeeld in de gemeente Haaksbergen en Dinkelland. In Holten ligt het natuurgebied Borkeld, waar veel vakantiehuisjes staan. Communicatie over natuurbranden en heftig weer bij deze campings en parken is een onderwerp waar de betreffende gemeenten aandacht aan willen besteden. In Gelderland wordt veel geïnvesteerd in risicocommunicatie bij campings. Brandweer Twente is samen met campingeigenaren ook begonnen met een campagne op campings omtrent natuurbranden.

Actie

We inventariseren wat er door de Brandweer Twente en in Gelderland gebeurt op het gebied van risicocommunicatie bij campings. Vervolgens bepalen we of we aanvullende interventies moeten ontwikkelen/inzetten.

Verantwoordelijkheid

Meerdere gemeenten geven aan dat het vaak onduidelijk is welke partij waarvoor verantwoordelijk is tijdens een incident. Ook is er behoefte aan een lijstje met inhoudsdeskundigen op het gebied van risicothema's, zodat gemeenten op eenvoudige wijze snel bij de juiste personen terecht komen.

Actie

We maken een lijst met inhoudsdeskundige contactpersonen en stellen dit via de kennisbank beschikbaar aan de gemeenten. Ook onderzoeken we of het mogelijk is te omschrijven welke partij in welke situatie, waarvoor verantwoordelijk is.

Periodiek overleg

Voorheen vond vier keer per jaar overleg over risicocommunicatie plaats met een afvaardiging van communicatieadviseurs van de Twentse gemeenten. Dit is een stille dood gestorven. Alle adviseurs geven aan geen behoefte te hebben aan het weer in het leven blazen van zo'n overleg. Wel is er behoefte aan overleg over thema's wanneer deze aan de orde zijn. Zo is spoorveiligheid in meerdere gemeenten een onderwerp dat we gezamenlijk kunnen aanpakken.

Actie

We schaffen het periodiek overleg af. Wanneer nodig organiseren we themagerichte bijeenkomsten.

5. Landelijke en regionale initiatieven

Naast de onderwerpen die door de gemeenten zijn aangedragen, zijn er ook andere onderwerpen die al op de agenda staan. Het risicoprofiel van Twente kent een aantal items waarbij risicocommunicatie een rol speelt, er lopen al wat initiatieven en daarnaast staan er op de landelijke agenda ook enkele zaken die voor Twente van belang zijn. Het betreft onderstaande onderwerpen:

Samenwerking met Duitsland

Veiligheidsregio Twente werkt op meerdere gebieden samen met Duitsland. Op het gebied van risicocommunicatie zijn er ook onderwerpen waar samenwerking tussen de grensgebieden elkaar kan versterken. Een voorbeeld is communicatie over de kerncentrale in Lingen.

Actie

In 2017 verkennen we de mogelijkheden voor een intensievere samenwerking met Duitsland op het gebied van risicocommunicatie.

Communicatie kerncentrale Lingen: Er is besloten dat in Nederland jodiumpillen worden verstrekt in een klein gebied van 20-25 km rondom de Nederlandse, Belgische en Duitse kerncentrales aan mensen tot 40 jaar en zwangere vrouwen, en in een gebied tot 100 km rondom die centrales aan kinderen tot 18 jaar en aan zwangere vrouwen. Er zijn meerdere onderzoeken gedaan naar de wijze waarop het beste gecommuniceerd kan worden met inwoners over de distributie van jodiumpillen en over de effecten en handelingsperspectieven bij een kernramp.

Actie

In 2017 hanteren we de landelijke richtlijnen en regionale onderzoeken als leidraad voor de communicatie in Twente over de predistributie van jodiumpillen.

Risico's in de ondergrond: Het scenario incident met of door ondergrondse opslag is als prioritair opgenomen, vanwege het unieke karakter in Nederland en daarmee de onbekendheid met de gezondheids- en milieurisico's. In het 3^e en 4^e kwartaal van 2016 zijn risico's in de ondergrond ook in de media en politiek items die regelmatig onderwerp van gesprek zijn.

Actie

Er worden eind 2016 enkele verkennende gesprekken gevoerd met specialisten en betrokkenen, om te bepalen of en op welke wijze VRT meer aandacht moet hebben voor de risico's in de ondergrond. Afhankelijk van deze gesprekken kunnen we bepalen of we hier middels risicocommunicatie ook aandacht aan besteden.

Een incident bij een inrichting is een van de prioritaire risico's van Twente. In navolging op het succesvolle project "Zelfredzaamheid & Spoorveiligheid" in Borne, heeft Provincie Overijssel Veiligheidsregio Twente gevraagd een project te starten voor het ontwikkelen van bouwstenen voor een innovatieve en effectieve risicocommunicatie in effectgebieden bij risicovolle bedrijven.

Actie

Het project risicocommunicatie met omwonenden van Brzo bedrijven voeren we uit bij Elementis te Delden en we zijn in gesprek met Diversey in Enschede.

Ontwikkeling nieuwe website: Van de 2 websites www.vrtwente.nl en www.twenteveilig.nl maken we 1 website. Voornaamste doelstelling van deze website is risicocommunicatie.

Actie

De nieuwe website van de VRT gaat eind 2016 online.

Monitoren online veiligheidsbeeld Twente: Middels social media monitoren we over welke veiligheidsonderwerpen online in alle gemeenten gesproken wordt. Hierdoor kunnen we goed aansluiten op de belevingswereld en behoeften van inwoners en is het mogelijk op relevante onderwerpen in te spelen.

Actie

We monitoren continu welke veiligheidsonderwerpen in Twente, online aan bod komen en spelen hier zonnodig op in.

App's: Er worden in het land meerdere app's ontwikkeld die een relatie hebben met risicocommunicatie en waar de VRT nauw bij betrokken is. Twee initiatieven:

Mijn BuurPro: een app die wordt ontwikkeld in samenwerking met de Politie, enkele gemeenten en VRT. Doel is de sociale cohesie te bevorderen en hierdoor de redzaamheid te vergroten.

Waakspot: Deze app is in samenwerking met VR IJsselland en VR Drenthe ontwikkeld en maakt inzichtelijk welke incidenten er op dit moment gaande zijn. Hierbij worden handelingsperspectieven aangeboden.

Actie

We blijven betrokken bij de ontwikkeling van deze app's en koersen op het integreren van de functionaliteiten van beide app's in 1 applicatie.

Veilig leven is een samenwerkingsverband tussen alle veiligheidspartners, waarbij we wijkgericht interventies in gaan zetten.

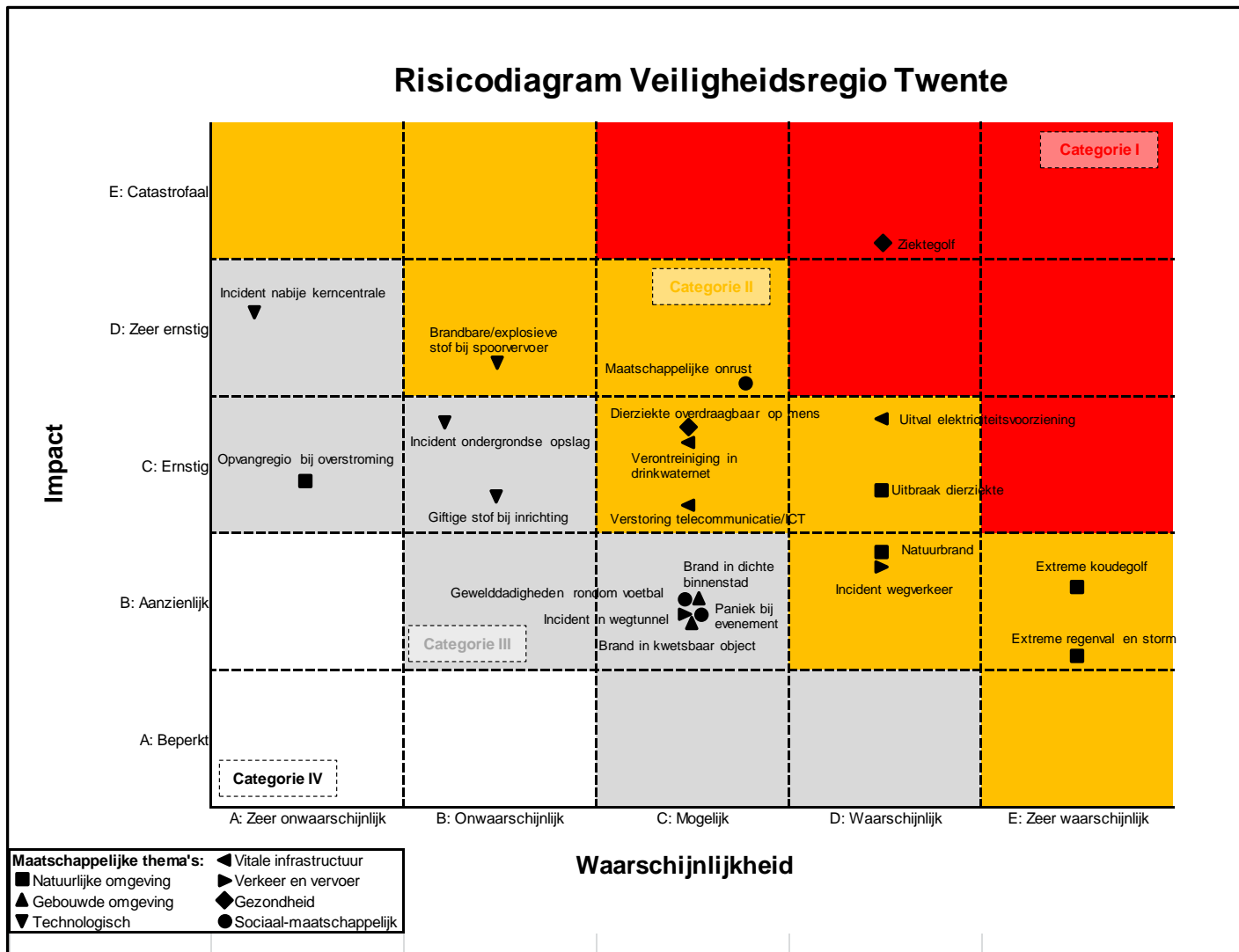
Actie

Op basis van beschikbare data met betrekking tot bijvoorbeeld het aantal inbraken, woningbranden en uitrukken van de ambulance, bepalen we in welke wijken in Twente we met gerichte interventies de wijk of het dorp vanuit de eigen kracht weer veiliger maken.

Veilig wonen is een project waarbij innovatieve oplossingen worden bedacht die bijdragen aan het langer veilig thuis wonen door ouderen.

6. Risicoprofiel Twente

Aan de basis van het beleid van Veiligheidsregio Twente staan de aanwezige risico's in en rondom Twente. Daartoe stelt de VRT een regionaal risicoprofiel op. In het regionaal risicoprofiel Twente zijn uit alle mogelijke risico's 21 risico's nader uitgewerkt. Deze risico's zijn hieronder weergegeven in een risicodiagram.

De VRT kan zich niet tegelijkertijd op alle risico's richten. Daarom zijn de risico's in de tijd geprioriteerd. Het beleid richt zich de komende jaren op:

- Verstoring telecommunicatie en ICT
- Maatschappelijke onrust
- Incident met ondergrondse opslag
- Brand in dichte binnenstad
- Ziektegolf
- Incident nabij een kerncentrale
- Paniek bij een evenement
- Brandbare/explosieve stof bij spoorvervoer.
- Giftige stof bij een inrichting.

- Demografische ontwikkelingen

In onderstaand schema is weergegeven op welke wijze aandacht wordt besteed aan de risico's uit het risicoprofiel door middel van risicocommunicatie.

Risico	Regionaal	Lokaal
Verstoring telecommunicatie en ICT	Website, kernboodschappen	
Maatschappelijke onrust	Website, kernboodschappen	
Incident met ondergrondse opslag	VRT onderzoekt aard van de risico's	
Brand in dichte binnenstad	Brandveilig Leven	
Ziektegolf	Website, kernboodschappen i.s.m. GGD	
Incident nabij een kerncentrale		Communicatie en distributie jodiumtabletten
Paniek bij een evenement	Onderzoek zelfredzaamheid evenement	
Brandbare/explosieve stof bij spoorvervoer		Campagne relevante gemeenten
Giftige stof bij een inrichting		Project risicocommunicatie Brzo bedrijven
Demografische ontwikkelingen	Veilig wonen	

7. De rolverdeling

Bij risicocommunicatie hebben verschillende partijen een bepaalde rol of verantwoordelijkheid: de gemeenten, de Veiligheidsregio de Provincie, diverse veiligheidspartners en risicoveroorzakers.

De gemeenten

1. Treden op als netwerkmanager (binnen de eigen gemeente) en adviseur en zorgen voor coördinatie, regie en afstemming om te komen tot de voor hun grondgebied benodigde aanpak van risicocommunicatie.
2. Stimuleren in de gevallen waarin zij bevoegd gezag zijn, risicoveroorzakende bedrijven tot deelname aan risicocommunicatie.
3. Houden voeling met burgers over risico's en gevaren en spelen daar actief op in.
4. Zijn uitvoerder en afzender van risicocommunicatie.

De Veiligheidsregio

1. Treedt op als netwerkmanager en adviseur. Zorgt voor beleid, coördinatie, regie en afstemming voor een Twentebrede aanpak van risicocommunicatie. Stimuleert daartoe alle betrokken partners en geeft gevraagd en ongevraagd advies.
2. Fungeert als kennisbank voor regionale partners (gemeenten, bedrijven, burgers).
3. Zet een online kennisbank op, waarvan gemeenten gebruik kunnen maken. Voorziet gemeenten actief van risicocommunicatie boodschappen.
3. Is uitvoerder van risicocommunicatie.

De Provincie

1. Publiceert de provinciale risicokaart.
2. Is als vergunningverlener en toezichthouder betrokken bij risicocommunicatie rond risico veroorzakende bedrijven.

Partners (bijvoorbeeld waterschap of nutsbedrijf)

De wijze waarop en mate waarin zij betrokken zijn, is afhankelijk van het risico, de doelgroep en het doel waar de risicocommunicatie zich op richt. De betrokkenheid kan verschillende vormen aannemen: adviserend, ondersteunend, uitvoerend.

Risico veroorzakende bedrijven

De bedrijven, organisaties en personen waarvan de werkzaamheden of bedrijfsinrichting bepaalde risico's vormen voor de omgeving hebben ook een (wettelijke) verantwoordelijkheid. De maatregelen om die risico's te beperken en eventueel te bestrijden, zijn immers behalve van de overheid ook afkomstig van henzelf. Verwacht mag worden dat risicoveroorzakers vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en met het oog op hun reputatie zelf belang hechten aan goede communicatie. Het is daarom belangrijk om de taken en verantwoordelijkheden op het gebied van risicocommunicatie met hen te delen.

De (operationele) hulpdiensten

1. Hebben vanuit hun specifieke expertise en ruime praktijkkennis een actieve rol bij het inventariseren van risico's en het samenstellen van eventuele

handelingsperspectieven voor burgers.

2. Verstrekken informatie en adviezen rond trajecten voor risicocommunicatie en zijn daar indien nodig actief bij betrokken.

3. Worden in voorkomende gevallen actief betrokken voor het verstrekken van specifieke informatie.

Bijlage 1 Schematische weergave risicocommunicatie in Twente

In onderstaand schema is per gemeente weergegeven welke thema's in 2016/2017 *in ieder geval* aan bod komen. Naast deze thema's kunnen er de komende periode uiteraard nog andere onderwerpen aan worden toegevoegd, afhankelijk van landelijke, regionale, of lokale ontwikkelingen.

	Kernbood- schappen	Spoor	BRZO	Campings	Evenementen	Jodium	Website	App
Almelo	x	x				x	x	x
Borne	x	x				x	x	x
Dinkelland	x			x		x	x	x
Enschede	x		x			x	x	x
Haaksbergen	x			x	x	x	x	x
Hellendoorn	x					x	x	x
Hengelo	x	x				x	x	x
Hof van Twente	x	x	x			x	x	x
Losser	x	x				x	x	x
Oldenzaal	x	x			x	x	x	x
Rijssen-Holten	x	x		x	x	x	x	x
Tubbergen	x					x	x	x
Twenterand	x					x	x	x
Wierden	x	x				x	x	x

Bijlage 3 Begroting**Kosten ontwikkelen content voor Twentebrede kernboodschappen**

Wat	Wat	Kosten
Content Twentebrede kernboodschappen	Filmpjes van elk risico (wat is gevaar, hoe voorbereiden, handelingsperspectief)	20.000

Kosten risicocommunicatie spoorveiligheid per deelnemende gemeente

Risicocommunicatie spoorveiligheid	Inzet game	2000
	Meterkastkaart	300
	Bijeenkomst	1000
	Veiligheidskrant	1000
Totaal per gemeente		4300

Bijlage 4 Samenvatting resultaten Veiligheidsmonitor 2015

De Veiligheidsmonitor

De Veiligheidsmonitor is een jaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. De Veiligheidsmonitor wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, gemeenten en politie. In 2015 heeft regio Twente meegedaan aan de Veiligheidsmonitor. Deze samenvatting beschrijft de uitkomsten van dit grootschalige onderzoek op hoofdlijnen.

De vragenlijsten voor dit onderzoek zijn in de periode september tot en met november 2015 aan inwoners van Twente toegestuurd. In totaal hebben 3.509 inwoners de Veiligheidsmonitor ingevuld. De respons in Twente was 39,6 procent.

Hieronder volgen de belangrijkste uitkomsten per onderwerp. De resultaten van Twente zijn vergeleken met de landelijke cijfers. Er wordt vergeleken met de uitkomsten van 2012 en waar mogelijk wordt de trend over de periode 2008-2015 beschreven.

Leefbaarheid woonbuurt en functioneren gemeente

Het oordeel van inwoners van Twente over de leefbaarheid in de buurt is al jaren stabiel, maar de laatste jaren zijn inwoners wat pessimistisch gestemd over de ontwikkelingen en de aanpak van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.

Overlast in de buurt

De drie belangrijkste buurtproblemen in Twente die volgens de bewoners met voorrang zouden moeten worden aangepakt zijn: te hard rijden (21,4%), hondenpoep (15,7%) en parkeerproblemen (9,4%).

Veiligheidsbeleving, onveilige plekken en respectloos gedrag

Algemeen kan worden gesteld dat de ontwikkeling van de veiligheidsbeleving in Twente relatief negatief is in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Waar in 2012 inwoners van Twente een relatief positief gevoel hadden over de veiligheid in vergelijking met Nederland, is het verschil bij veel indicatoren terug gelopen.

Slachtofferschap

Het beeld van de veiligheidssituatie in Twente op basis van slachtofferschap staat haaks op dat van de veiligheidsbeleving. Waar het gevoel van onveiligheid langzaam toeneemt in Twente en ten opzichte van het landelijk gemiddelde een negatieve ontwikkeling vertoont, neemt het slachtofferschap van delicten en met name vernielingen af in Twente en in hoger tempo dan de landelijke ontwikkeling.

Preventie

Het gebruik van preventieve maatregelen verschilt niet tussen Twente en Nederland en is al jaren stabiel.

Inwoners en politie

Inwoners van Twente hebben over de periode 2008-2015 steeds minder vaak contact met de politie, de tevredenheid over het contact blijft daarbij stabiel. Dit is een trend die ook landelijk te zien is. 30,8 procent van de inwoners is (zeer) tevreden over het functioneren van de politie, 8,5 procent is (zeer) ontevreden. Dit is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde en dat is een relatief negatieve ontwikkeling voor Twente. Een paar jaar geleden waren inwoners van Twente nog positiever over het functioneren van de politie dan gemiddeld.

Risicobeleving

Minder dan de helft van de inwoners van Twente weet welke risico's er in hun omgeving aanwezig zijn of denkt hier wel eens over na. Het merendeel denkt niet dat de kans op een noodsituatie in de komende vijf jaar erg groot is. 21 procent van de inwoners heeft (nog) niets gedaan om zich voor te bereiden op een noodsituatie, voor de meeste mensen bestaat voorbereiding uit weten wat te doen als de sirene gaat, NL-alert ingeschakeld hebben en/of eten, drinken en onderdelen van een noodpakket in huis hebben. Het merendeel van de inwoners van Twente acht zichzelf in staat om zich goed voor te bereiden op een noodsituatie en heeft vertrouwen in de eigen reactie als zo'n situatie zich voordoet. De risico-informatie waar inwoners van Twente het meest behoefte aan hebben is informatie over welke risico's er in hun omgeving aanwezig zijn.

Brandweer

12,7 procent van de inwoners heeft in de afgelopen vijf jaar contact gehad met de brandweer in Twente. De gemiddelde waardering voor dit contact is een 7,9. Inwoners hebben in de periode 2011-2015 ongeveer even vaak contact met de brandweer als in de periode 2007-2011 (gebaseerd op de resultaten van 2015 en 2011). Gemiddeld gebruikt 84 procent van de inwoners van Twente een of meerdere brandpreventiemiddelen. Dit is een toename ten opzichte van 2011.

Bijlage 5 Inventarisatie gemeenten

Aanpak

Bij alle Twentse gemeenten is gesproken met communicatieadviseurs en/of AOV-ers. Doel van deze gesprekken was inzicht te krijgen in de behoeften van (inwoners van de) gemeenten op het gebied van risicocommunicatie.

Twenterand

In Twenterand is behoefte aan standaard kernboodschappen die klaarliggen m.b.t. tot een aantal thema's. Men heeft hier vaker gemerkt bij incidenten iedere keer het wiel opnieuw uit te moeten vinden. Als voorbeeld werd asbestbranden en risicovol weer genoemd.

Twenterand heeft relatief de meeste m2 asbest in Twente. Er zijn de afgelopen jaren veel branden geweest. De beleving van de gevolgen van asbest lopen sterk uiteen bij inwoners. Twenterand heeft er ook behoefte aan om, voordat er branden plaatsvinden, te communiceren over dit soort thema's, zodat inwoners zelfredzamer zijn mocht er een incident gebeuren.

Dinkelland/Tubbergen

In Dinkelland is gesproken met een communicatieadviseur die ook voor Tubbergen sprak. Er is behoefte aan bijscholing op het gebied van crisiscommunicatie. (in contact gebracht met Tanja Rijsman). Ook is er behoefte aan meer ondersteuning bij de communicatie over opvang vluchtelingen (in contact gebracht met Jan Marten en Tanja Rijsman). De communicatie m.b.t. Lingen en de verspreiding van jodiumpillen loopt goed. In Dinkelland zijn veel campings. Mogelijk is het een optie iets te organiseren met campingeigenaren over grensgebied en bereikbaarheid 112, en over natuurbranden. Standaard kernboodschappen, zoals beschreven bij Twenterand, zijn altijd welkom, zowel voor Tubbergen als Dinkelland.

Hof van Twente

- Tankstations lpg; Er zou in 2014 door de provincie een toolkit gemaakt worden voor risicocommunicatie met omwonenden van tankstations. Daar heeft men niets meer van gehoord. Hoe staat het hiermee? (Komt niemand bij de VRT bekend voor, dit heb ik laten weten). Het speelt nu niet, dus is niet direct een behoefte.

- Elementis; bewoners maken zich ongerust over hun veiligheid. Er speelt veel bij Elementis. Hof van Twente vindt het belangrijk hier iets mee te doen → project risicocommunicatie BRZO is hier gestart.

- Asbest: Er is veel asbest in Hof van Twente. Het zou goed zijn te communiceren over asbest, ook als er geen brand is. Zodat inwoners weten wat ze wel en niet moeten doen bij een brand.

- Spoorvervoer gevaarlijke stoffen Goor en Delden; gaat midden door woonwijk. Dit speelt veel bij omwonenden. De gemeente zou graag iets vergelijkbaars willen doen als twee jaar geleden in Borne is gedaan.

- Biovergisting; begint te spelen, wordt in de toekomst waarschijnlijk groter.

- NL Alert; belangrijk middel. Hof van Twente helpt graag met het onder de aandacht brengen van NL Alert bij inwoners.

Wierden

In Wierden is vooral behoefte aan risicocommunicatie rondom sociale veiligheidsthema's als

woninginbraak en verkeersveiligheid. Daar gebeurt ook al veel aan in Wierden. Wierden haakt graag aan bij risicocommunicatie rondom spoorveiligheid. Zij ziet dit graag ingestoken als Twentebreed project. Verder heeft Wierden behoefte aan een lijstje met inhoudsdeskundigen, zodat je weet bij wie je terecht kan bij lastige vragen mbt risico's. Ook daar waar het gaat om vragen als blauwalg of de eikenprocessierups.

Borne

Borne heeft behoefte aan het stimuleren van de zelfredzaamheid van de bevolking in z'n algemeenheid. Daarnaast geeft Borne aan dat het vaak een zoektocht is wie waar verantwoordelijk voor is bij een incident. Bijv bij uitval stroom; communiceert Enexis, de gemeente, of nog een andere partij? Borne vraagt om duidelijkheid hierover. Een terugkoppeling richting de gemeente bij acties vanuit de VRT is wenselijk. Bijvoorbeeld toen NL-Alert is ingezet bij de brand bij van der Poel in maart 2016; naderhand even een update naar gemeente wat we hierin hebben gedaan en hoe dit is uitgekapt. Borne heeft veel behoefte aan een vervolg op risicocommunicatie rondom het spoor. Omwonenden vragen hier regelmatig naar. Borne heeft ook behoefte aan standaard kernboodschappen met handelingsperspectief, voor incidenten die periodiek kunnen voorkomen.

Enschede

In Enschede spelen hoofdzakelijk thema's rondom sociale veiligheid. Bijv komst AZC, drugsoverlast Glanerbrug, overlast veroorzakende groepen jongeren in Enschede centrum. Enschede heeft behoefte aan standaard kernboodschappen met handelingsperspectief, voor incidenten die periodiek kunnen voorkomen. Voorbeelden zijn uitval nutsvoorzieningen, vervuild grondwater en gevonden munitie. Daarnaast zou Enschede graag, voordat iets plaatsvindt, vast kernboodschappen willen ontvangen, zodat ze dit vast kan verspreiden of inplannen. Denk aan de eikenprocessierups, die altijd rond mei z'n kop opsteekt, of brandveiligheid rondom de kerstdagen. Enschede komt regelmatig technische termen binnen de veiligheidsregio tegen, die ze graag vertaald ziet naar eenvoudige termen. Zodat we in Twente allemaal dezelfde 'eenvoudige' taal spreken. Voorbeeld is 'Brzo'. Enschede zou het wel zinvol vinden om af en toe met collega's van de andere gemeenten over bepaalde onderwerpen mbt veiligheid/ risico's met elkaar van gedachten te wisselen. Frequentie van bijvoorbeeld 2 keer per jaar. Tenslotte is het onderlopen van kelders een dilemma. Door het stijgende waterpeil komt dit steeds meer voor.

Almelo

Spoorveiligheid speelt niet (zichtbaar) in Almelo. Almelo wil wel aanhaken bij risicocommunicatie over vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, wanneer dit een Twentebreed project wordt. Almelo ontvangt ook graag kernboodschappen over risico's. De VRT is met ViVochem in gesprek mbt een project risicocommunicatie. Almelo vindt dit een nuttig initiatief en haakt graag aan/blijft graag op de hoogte over de voortgang van het project. Almelo vindt het ook een optie om met omwonenden van het XL Businesspark te communiceren vanuit het hele park, niet alleen vanuit ViVochem.

Hengelo

In Hengelo is sociale onrust een belangrijk thema. Daarnaast speelt spoorveiligheid, het spoor loopt dwars door het centrum. Hengelo sluit graag aan bij een Twentebrede aanpak rondom het spoor. Hengelo ontvangt ook graag kernboodschappen m.b.t. veiligheidsthema's. Hengelo zou graag op bepaalde thema's rondom risicocommunicatie met collega's van andere gemeenten willen overleggen. Voorbeeld is het spoor.

Haaksbergen

Haaksbergen ontvangt ook graag kernboodschappen over veiligheidsthema's. Zo kant en klaar mogelijk. Haaksbergen zou ook gebruik maken van een toolkit/archief op de website van de VRT waar de gemeente informatie en kernboodschappen vanaf kan halen. Haaksbergen zou het wel zinvol vinden om af en toe met collega's van de andere gemeenten over bepaalde onderwerpen m.b.t. veiligheid/ risico's met elkaar van gedachten te wisselen. Afhankelijk van het thema haakt Haaksbergen aan. Haaksbergen zou graag mensen meer bewust willen maken van de eigen verantwoordelijkheid voor veiligheid bij het bezoeken van een evenement. Uiteraard op zo'n wijze dat de gemeente niet uitstraalt zelf de verantwoordelijkheid af te schuiven. In Haaksbergen zijn veel campings. Risicocommunicatie samen met campings rondom natuurbranden zou goed zijn.

Oldenzaal

In Oldenzaal speelt spoorveiligheid onder inwoners nog niet zichtbaar. Er wordt echter bij het spoor een nieuwe wijk gebouwd, daar zal dat vast onderwerp van gesprek worden bij de nieuwe bewoners. Het zou mooi zijn als er dan iets klaar ligt voor hen. Daarnaast haakt Oldenzaal graag aan bij een Twentebrede aanpak m.b.t. het spoor. Een deel van de gebieden bij het spoor zijn niet goed bereikbaar. Belangrijk om mee te nemen in de risicocommunicatie. Oldenzaal ontvangt graag kernboodschappen van de VRT en ziet ook graag een toolkit/archief op de website of op veiligheidsnet. In Oldenzaal vinden veel evenementen plaats. Oldenzaal wijkt nog wel eens af van de adviezen van de VRT. Met risicocommunicatie inzetten op het risicobewustzijn van inwoners wanneer ze een evenement bezoeken vindt Oldenzaal erg wenselijk. In Oldenzaal is ook veel behoefte aan aandacht voor ouderen die langer blijven thuis wonen en daardoor mogelijk risico's lopen. Oldenzaal doet hier zelf ook e.e.a. in.

Hellendoorn

In Hellendoorn is weinig specifieke behoefte aan risicocommunicatie. Standaard kernboodschappen zijn altijd welkom. Mogelijk is het zinvol om aandacht te besteden aan risicocommunicatie bij campings.

Rijssen/Holten

In Rijssen/Holten is het gebied Borkeld al jaren onderwerp van gesprek. Het gebied is op sommige plekken minder goed bereikbaar voor de Brandweer. O.a. de diversiteit van de bestemmingen van de woningen maakt het een complex gebied (huur-, koop-, vakantiewoningen en tijdelijk opvang asielzoekers). Natuurbrand is hier een reëel risico. Rijssen/Holten zou graag risicocommunicatie gericht op natuurbranden in willen zetten. Ook voor de Sallandse heuvelrug is dit een wens. Communicatie bij evenementen, bijvoorbeeld bij risicovol weer, is ook een thema voor Rijssen/Holten. Tenslotte speelt spoorveiligheid.

Losser

De gemeente Losser maakt zich zorgen over ouderen die langer thuis blijven wonen en verminderd zelfredzaam zijn. Er zijn wel initiatieven op dit gebied, maar we zouden hier nog veel meer in kunnen doen. In Losser speelt de communicatie rondom de kerncentrale in Lingen en de predistributie van jodiumtabletten. Het transport over het spoor, van Bentheim naar Oldenzaal, komt langs de Lutte. Bij een Twentebrede aanpak m.b.t. risicocommunicatie en spoorveiligheid, haakt de gemeente graag aan. Verder komen er regelmatig vragen van inwoners bij de gemeente terecht over alle activiteiten die zich onder de

grond afspelen. Men maakt zich daar zorgen over. Tenslotte zou het vliegveld een item kunnen zijn. Dit lijkt overigens niet erg te spelen bij de bevolking.